

دانش خانواده و جمعیت

مؤلف:

محمد رضا هادی نیا

(مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد هیدج)

سرشناسه : هادی نیا، محمدرضا، ۱۳۵۷-

عنوان و نام پدیدآور : دانش خانواده و جمعیت / مولف محمدرضا هادی نیا.

مشخصات نشر : زنجان : قلم مهر، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۲۱۰ ص.

شابک : ۱۲۵۰۰۰ ریال: ۹-۴۱-۷۴۷۴-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : تنظیم خانواده

موضوع : زناشویی

موضوع : جمعیت‌شناسی

رده بندی کنگره : HQ۷۶۶/۲۵۲۵ ۱۳۹۴

رده بندی دیویی : ۳۶۳/۹۶

شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۴۶۹۵۸

عنوان کتاب: دانش خانواده و جمعیت

مؤلف: محمدرضا هادی نیا

ناشر: انتشارات قلم مهر

شابک: ۹-۴۱-۷۴۷۴-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات قلم مهر

www.tabassom.org

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طرح روی جلد: مهران بهرامی

چاپ و صحافی: پیشگام

قیمت: ۱۲۵۰۰ تومان

ارتباط با مؤلف: پست الکترونیکی: mrhadism@yahoo.com

تلفن: ۰۹۱۲ ۷۴۵ ۲۹۰۴

یکی از ویژگی‌های اساسی مدیریت این است که تصمیمات و راهکارهایی متناسب با شرایط و نیاز مجموعه‌ی تحت مدیریت اتخاذ گردد، بسیاری از اختراعات، اکتشافات و ابداعاتی که صورت گرفته است زائیده‌ی شرایط و اقتضائات زمان بوده است، لذا آنچه اهمیت دارد انجام به موقع و بجای کار می‌باشد، چه بسا ممکن است اجرای برنامه‌ای زودتر یا دیرتر از زمان مورد نیاز، ضمن ایجاد هدررفت منابع، باعث ایجاد خسارات جبران ناپذیری گردد. بعد از انقلاب اسلامی و در دهه‌ی ۶۰ با کنار گذاشتن برنامه تنظیم خانواده به دلایل مختلف فرهنگی، اجتماعی و غیره منجر به رشد صعودی بی رویه‌ی جمعیت در کشور شد، بطوری که کشور ایران را در رده‌ی بالاترین دارنده‌ی رشد مثبت و جوان‌ترین جمعیت جهان قرار داد، طبیعی است که رشد بی رویه‌ی جمعیت مشکلات و ضرورت‌های خاص خود را می‌طلبد که ارتفاع آن بسیار پیچیده و شرایط آینده‌ی کشور را در هاله‌ای از ابهام قرار می‌داد، پیرو این مسائل جهت متعادل نمودن جمعیت، برنامه‌ی تنظیم جمعیت به مورد اجراء گذاشته شد که نتیجه آن کاهش رشد مثبت جمعیت از ۳/۹ درصد به ۱/۳ درصد می‌باشد، لذا با این اوضاع، ضرورت ادامه کنترل جمعیت منتفی گردید، چرا که تداوم این برنامه باعث ایجاد سلسله مشکلات دیگری می‌شود که می‌تواند فرهنگ و هویت جامعه را دستخوش بحران نماید، به همین خاطر فرهنگ جامعه ضرورت اجرای برنامه دیگری را ایجاب می‌نمود و آن تلاش پیرامون موضوع خانواده است که در سال‌های اخیر در کلام و سخنرانی‌های مقام معظم رهبری نیز به خوبی مشهود است.

متأسفانه امروزه انسان قرن بیست و یکم نظاره گر انحلال خانواده و به یغما رفتن کانون حیاتی خانواده است، می‌توان گفت آمارهای تکان دهنده از جرم و جنایت، بی‌عفتی‌ها و افزایش بی رویه‌ی فساد و از هم گسستن روابط زوجین و روند رو به رشد بی‌رویه‌ی طلاق‌ها، بالا رفتن آمار کودکان نامشروع و... از امراض صعب‌العلاج زمان ماست، فجایی که در سطح گسترده‌ی از جهان به خصوص غرب را در نوردیده و به سایر

جوامع تسری پیدا کرده و روز به روز نیز گسترش می یابد و متولیان ترویج این فرهنگ مرگبار بیش از همه کانون خانواده را مورد توجه قرار داده اند، کانونی که یکی از مهمترین ارکان یک جامعه بوده بطوریکه پیامبر(ص)، آن را محبوبترین بنیان عنوان می کند، حرکت به سمت توسعه در یک جامعه تا حد بسیار زیادی معلول هنجارها و ارزشهایی است که بر خانواده های آن جامعه حاکم است و می توان بسیاری از آسیب ها و تهدیدها را با اصلاح و هدایت خانواده ها تبدیل به فرصت نمود، پیرو این اهمیت مسئولین دانشگاهی با یک اقدام فرهنگی بسیار به جا، هوشمندانه و قابل ستایش، واحد درسی دانش خانواده و جمعیت را جایگزین واحد درسی جمعیت و تنظیم خانواده نمودند، اکنون وظیفه ی سنگین دفاع از حریم اصلی ترین بنیاد جامعه بر عهده ی اندیشمندان آگاه عموماً و اساتید دانشگاه ها بطور خاص است که با اِلا بردن قدرت تشخیص نسل جوان از تهاجمات به کیان خانواده جلوگیری کنند.

نگارنده ی این کتاب نیز به حکم وظیفه ی شغلی و انسانی خود تمام تلاش خود را مصروف نموده تا حاصل مطالعات، تحقیقات و تجارب خود را پیرامون این موضوع در شش مقوله ی تشکیل خانواده، تحکیم خانواده، ایمن سازی خانواده، تعالی خانواده و فرزندآوری و جمعیت طبق سرفصل های وزارت علوم و تحقیقات و فن آوری در این کتاب به عنوان ۲ واحد درسی در اختیار دانشجویان عزیز قرار دهد.

ضمن قدردانی و سپاس فراوان از همه ی کسانی که در تنظیم و تهیه ی این کتاب با حمایت های مادی و معنوی شان ما را یاری کرده اند اعم از خانواده نگارنده، مجموعه ی دانشگاه آزاد اسلامی واحد هیدج به ویژه ریاست محترم واحد حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج آقا محمود جعفری، از مطالعه کنندگان گرامی انتظار می رود با امعان نظر و دقت موشکافانه و عالمانه ی خود از نکات ضعف و از قلم افتاده این وجیزه، مؤلف را در طی طریق خود یاری فرمایند.

همتی بدرقه ی راه کن ای طایر قدس که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

فهرست مطالب

فصل اول: تشکیل خانواده

۲.....	مفهوم لغوی و اصطلاحی خانواده
۴.....	خانواده از نگاه جامعه شناسی و روانشناسی
۴.....	خانواده از دیدگاه اسلام
۴.....	اهمیت خانواده
۶.....	خانواده و جامعه
۷.....	منشأ خانواده
۷.....	اهمیت تشکیل خانواده
۸.....	کارکردهای خانواده
۹.....	نظام های دشمن خانواده
۱۰.....	انواع خانواده
۱۳.....	راههای پیشگیرانه در اسلام از انحرافات جنسی
۱۴.....	تعریف ازدواج
۱۵.....	حکمت ازدواج
۱۵.....	اهداف ازدواج
۱۸.....	سازندگیهای ازدواج
۲۲.....	نظریه های پیرامون ازدواج
۲۴.....	مهمترین عوامل توافق در ازدواج
۲۴.....	موانع ازدواج
۲۶.....	ضرورت برنامه ریزی در ازدواج
۲۶.....	۹ مهارت اساسی در ازدواج
۲۹.....	معیار گرایی
۳۰.....	صفات یک همسر خوب

فصل دوم: تحکیم خانواده

۳۹.....	مفهوم خانواده مستحکم
۳۹.....	مهمترین عوامل تحکیم خانواده
۴۳.....	موارد جلب محبت
۴۴.....	آشنایی با اصول تحکیم خانواده
۴۷.....	عوامل موثر در تداوم زندگی
۴۸.....	خانواده متزلزل
۴۹.....	اختلافات خانوادگی
۵۰.....	عوامل تأثیرگذار در تزلزل خانواده
۵۳.....	عوامل فروپاشی خانواده ها
۶۶.....	حجاب اسلام عامل تحکیم خانواده
۶۷.....	فلسفه ی حجاب
۶۹.....	آثار بدحجابی
۷۵.....	پیامدهای فروپاشی خانواده
۷۵.....	طلاق
۷۶.....	انواع طلاقها
۷۶.....	آمار طلاق در ایران
۷۹.....	آثار و پیامدهای طلاق

فصل سوم: ایمنی خانواده

۸۹.....	ایمنی خانواده
۸۹.....	روی آوری سلسله مراتب نیازها
۹۱.....	عوامل مثبت پیشگیری در برابر عوامل خطر آفرین
۹۱.....	علائم احساس نا ایمنی
۹۲.....	رابطهی خانواده گسسته و ایمنی خانواده
۹۳.....	راه های پیشگیری از اختلافات خانوادگی
۹۵.....	وظایف همسران جهت ایمن سازی خانواده

۹۸.....	اصول حاکم بر روابط والدین و فرزندان جهت ایمن سازی
۱۰۱.....	شیوه های ایجاد ایمنی در خانواده
۱۰۴.....	معنا و مفهوم تربیت
۱۰۴.....	اهمیت تربیت
۱۰۴.....	اهداف تربیت
۱۰۵.....	عوامل تربیت از نظر اسلام
۱۰۵.....	عوامل مهم تربیت
۱۰۶.....	خانواده و نقش آن در تربیت
۱۰۷.....	دوران تربیت
۱۰۷.....	روشهای تربیتی اسلام
۱۱۰.....	صفات یک مربی خوب

فصل چهارم: تعالی خانواده

۱۱۵.....	خانواده متعالی
۱۱۵.....	ویژگیهای خانوادگی متعالی
۱۱۸.....	روی آوری سلسله مراتب نیازها
۱۲۰.....	عوامل ایجاد تعالی خانواده
۱۲۱.....	معنویت و تعالی خانواده
۱۲۲.....	آثار دین در زندگی
۱۳۱.....	امیدواری
۱۳۲.....	مسئولیت پذیری
۱۳۳.....	عناصر تشکیل دهنده ی خانواده
۱۴۱.....	دقت در انتخاب همسر
۱۴۲.....	ویژگیهای منفی یک همسر
۱۴۲.....	رعایت قواعد زندگی
۱۴۹.....	رعایت اصول تربیت در خانواده

فصل پنجم: فرزند آوری

۱۵۳.....	اهمیت فرزند.....
۱۵۶.....	نقش فرزند در تحکیم و بهداشت روانی خانواده
۱۶۳.....	انواع خانواده از نظر برخورد با فرزندان
۱۶۵.....	تربیت و اقسام آن
۱۶۵.....	تربیت فرزند.....
۱۶۶.....	دوران زمینه سازی تربیت فرزند
۱۷۳.....	شرایط تربیت از نظر استاد شهید مطهری (ره).....

فصل ششم: جمعیت

۱۷۷.....	تعریف جمعیت
۱۷۷.....	انواع جمعیت.....
۱۷۷.....	تعریف جمعیت شناسی
۱۷۸.....	سابقه بررسی موضوعات جمعیتی.....
۱۷۹.....	تاریخ اندیشه های جمعیتی.....
۱۸۱.....	عوامل موثر در افزایش کیفیت جمعیت
۱۸۱.....	تحولات جمعیتی جهان
۱۸۲.....	جمعیت ایران در بستر تاریخ
۱۸۶.....	مقایسه‌ی آماری تعداد فرزندان دو نسل قدیم و جدید در ایران

۱۹۲.....	منابع و مآخذ.....
----------	-------------------